

รายงานการเข้าร่วมโครงการเอพีไอ

14-AG-06-GE-WSP-B

Workshop on Development of Business Models for Women Entrepreneurs in Rural Communities

ระหว่างวันที่ 24-28 January 2015

ณ Tehran ประเทศ IR Iran

จัดทำโดย น.ส.สุดารัตน์ คุสินธุ์

นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการพิเศษ

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

วันที่ 27 มีนาคม 2558

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของโครงการ

- 1.1 รหัสและชื่อโครงการ : 14-AG-06-GE-WSP-B Workshop on Development of Business Models for Women Entrepreneurs in Rural Communities
- 1.2 ระยะเวลา 24-28 January 2015
- 1.3 สถานที่จัด (เมือง ประเทศ) ณ Tehran ประเทศ IR Iran
- 1.4 ชื่อเจ้าหน้าที่เอพีโอประจำโครงการ Ms.Mitra Alipour
- 1.5 จำนวนและรายชื่อวิทยากรบรรยาย 5 ท่าน ได้แก่
  - 1) Ms. Jayalakshmi Thirugnanam Director & COO of Ascenders Technologies Pvt. Ltd. and Joint Secretary - eWIT
  - 2) Ms. Pacita U. Juan President of Women's Business Council of the Philippines and ECHO store sustainable lifestyle, Earth Life Store Supply, Inc.
  - 3) Ms. Pansiri Jones Consultant , One Village One Product (OVOP)
  - 4) Dr. (Ms.) Forugh Saadat Bani Hashem Director General, Office of Rural Women, Ministry of Jihad-e-Agriculture
  - 5) Ms. Zahra Arasti, Faculty of Entrepreneurship University of Tehran Associate Professor
- 1.6 จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการและประเทศที่เข้าร่วมโครงการ :
  - 1) ผู้เข้าร่วม 17 คน 10 ประเทศ (อินเดียไม่เข้าร่วม 1 คน) ได้แก่ Bangladesh, Cambodia, Republic of China, India, Indonesia, Mongolia, Nepal, Pakistan, Philippines, Thailand
  - 2) ผู้เข้าร่วมจากประเทศอิหร่าน 6 คน
  - 3) ผู้สังเกตการณ์จากประเทศอิหร่าน 8 คน

ส่วนที่ 2 เนื้อหา/องค์ความรู้จากการเข้าร่วมโครงการ

2.1 ที่มาหรือวัตถุประสงค์ของโครงการโดยย่อ

- 1) เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจของผู้เข้าร่วมในเรื่องความแตกต่างของรูปแบบธุรกิจและคุณสมบัติของธุรกิจที่ก่อตั้ง/บริหารโดยผู้หญิง
- 2) เพื่อเข้าใจสภาพแวดล้อมและระบบสนับสนุนที่สร้างความสำเร็จให้แก่ผู้ประกอบการที่ก่อตั้งและบริหารงานโดยผู้หญิง
- 3) เพื่อเรียนรู้การบริหารจัดการในรูปแบบธุรกิจที่แตกต่างกันสำหรับผู้หญิง โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบท

2.2 เนื้อหา/องค์ความรู้ที่ได้จากการฟังบรรยาย พร้อมแสดงความคิดเห็นหรือยกตัวอย่างประเด็นที่สามารถนำมาปรับใช้ในองค์กรหรือประเทศไทย (จำแนกตามหัวข้อและระบุชื่อวิทยากรบรรยาย)

Presentation 1: Participation of women in labor force and in business by Ms. Jayalakshmi Thirugnanam

ปัจจุบันผู้หญิงเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานมากขึ้น และได้รับการยอมรับโดยทั่วไปว่าผู้หญิงมีส่วนสำคัญในตลาดแรงงานในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ อย่างไรก็ตาม ปัญหาแรงงานของผู้หญิงก็ยังคงมีอยู่ เช่น ค่าจ้างที่แตกต่าง น้อยกว่าผู้ชาย ลักษณะงานที่เป็นงานบ้าน เป็นงานสนับสนุน เบื้องานชั่วคราวชั่วคราวไม่มีงานประจำ ดังนั้น จึงเกิดผู้ประกอบการหญิงขึ้น ในธุรกิจขนาดเล็กและกลาง

- องค์ประกอบทางเศรษฐกิจ-สังคม ที่มีผลต่อผู้หญิงในตลาดแรงงาน
- 1) ระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจ
  - 2) การศึกษา
  - 3) ชนบททางสังคม ค่านิยมของสังคมในการประพฤติปฏิบัติของผู้หญิง
  - 4) การเข้าถึงสินเชื่อและความ

ช่วยเหลืออื่นๆ 5) ลักษณะของงานบ้านและคู่ครอง 6) ระบบการจัดการของภาครัฐ ในการสนับสนุน ดูแล ค้ำจุน และ จัดสรรผลประโยชน์ที่เป็นธรรม

สิ่งที่เกิดขึ้นจากการเพิ่มขึ้นของผู้หญิงในภาคแรงงาน

1) การจ้างงานผู้หญิงทำให้เสริมสร้างพลังของผู้หญิง ทำให้ผู้หญิงรู้คุณค่าในตัวเอง สามารถดูแลรายรับรายจ่าย ในครอบครัวได้ ทั้งยังมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครอบครัวมากขึ้น รวมถึงการตัดสินใจในการมีบุตร

2) ผู้หญิงมีความพึงพอใจในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

3) การมีอิสระทางการเงินทำให้ผู้หญิงมีความปลอดภัยมั่นคงขึ้น

4) การยอมรับความสามารถของผู้หญิง ช่วยลดอคติในการมีบุตรที่เป็นเพศหญิงได้

ลักษณะของผู้หญิงที่ประสบความสำเร็จ

1) เชื่อในตนเอง 2) มีความทะเยอทะยาน 3) มีความมั่นใจสูง 4) มีความปรารถนา 5) มีความอ่อนน้อมถ่อมตน และเต็มใจที่จะเรียนรู้ 6) รู้เป้าหมายของตัวเอง 7) ทำงานหนัก 8) กล้าหาญ 9) ยืนหยัดและอดทน 10) ไม่เรียกร้องความ เท่าเทียม (เพราะรู้ในความแตกต่าง) 11) ใส่ใจกับการปรากฏตัว 12) มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น 13) มีความสัมพันธ์ที่ แข็งแรง เอาใจใส่ดูแลผู้อื่น และ 14) สมดุลชีวิตและงานและดูแลสุขภาพตนเอง

Presentation 2: Emerging opportunities and challenges for women entrepreneurs in Asia by Ms. Pacita U. Juan

โอกาสในการเป็นผู้ประกอบการหญิงยังมี อาทิ ในเวทีเอเชีย มีการสร้างเครือข่าย เช่น AWEN - Asean Women Entrepreneurs Network ที่สนับสนุนด้านการค้าของผู้หญิงในเขตอาเซียน แต่ยังคงเผชิญความท้าทาย 3 ด้าน ได้แก่ การเข้าถึงตลาด การเงิน และเทคโนโลยี ทว่าเรามีตัวอย่างความสำเร็จในการเข้าถึงใน 3 ด้าน ดังนี้ การใช้ เวทีการค้านานาชาติ เช่น WTO Export Development Forum ซึ่งร้าน ECHO เป็นร้านที่ขายผลิตภัณฑ์ที่ผู้หญิงเป็นผู้ผลิต มีการเปิดตัวว่าเป็นแบรนด์ของผู้หญิงในปี 2013

ในการเข้าถึงทางการเงิน ในฟิลิปปินส์ มีการตั้งสถาบันสินเชื่อสำหรับผู้ประกอบการหญิง กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีการให้กู้ยืมเงินทุนตั้งต้น และช่วยเงินทุนในการผลิตอาหารในธุรกิจขนาดเล็ก สำหรับการเข้าถึงเทคโนโลยี มีการอบรมให้ความรู้ ร่วมกับองค์กรเอกชนอื่นๆ

Presentation 3: Agriculture and food processing- based business models by Ms. Pacita Juan

ผลผลิตทางการเกษตร ได้แก่ กาแฟ มะพร้าว และโกโก้ เป็นพืชที่ประสบความสำเร็จในทางการค้าในหลายพื้นที่ของ เอเชีย ในฟิลิปปินส์ มีการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่พืชดังกล่าว โดยนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ และสร้างเรื่องราวที่มี คุณค่าในสินค้านั้นๆ และสามารถสร้างรายได้ที่ดีให้แก่เกษตรกร มีตลาดเฉพาะที่เปิดพื้นที่ให้ผู้ผลิตขนาดเล็กแต่สินค้ามี คุณค่า

กรณีตัวอย่างแรก กาแฟ PRINCESS LALAH SUG-ELARDO OF SULU เป็นธุรกิจครบวงจรในการขายกาแฟ วางขายสินค้าในร้าน ECHO และนิทรรศการสินค้านานาชาติ กรณีที่ 2 MALAGOS Chocolates ทำธุรกิจขายต้นกล้าและ รับซื้อเมล็ดโกโก้ มีการจัดอบรมเกษตรกร และเครือข่ายในการทำธุรกิจ กรณีที่ 3 Banana chips กล้วยแผ่น มีการทำน้ำมัน มะพร้าวสำหรับทอดเอง ทำให้ลดต้นทุน และเป็นกล้วยที่ทอดในน้ำมันครั้งเดียวเท่านั้น ไม่ใช้น้ำมันทอดซ้ำ

Presentation 4: Non-Agri-food business models Ms. Pansiri Jones

รูปแบบธุรกิจนอกภาคการเกษตรในประเทศไทย มีตัวอย่างที่บ้านดอนไถ่ดี ที่เป็นหมู่บ้านผลิตเซรามิคเครื่องใช้ ต่างๆ ด้วยมือ ที่เรียกว่า เครื่องเบญจรงค์ เนื่องจากมี 5 สีหลักที่ใช้ ได้แก่ ดำ เหลือง แดง เขียว และชมพู เป็นเทคนิควิธีการ โบราณที่ได้รับมาจากชาวจีน ผู้ประกอบการเซรามิคที่บ้านดอนไถ่ดี เป็นผู้ที่มีฝีมือความชำนาญมากกว่า 30 ปี มีการ

สนับสนุนจากภาครัฐ ทั้งในระดับจังหวัดและกรมการพัฒนาชุมชนที่ช่วยสร้างกลุ่มอาชีพให้เกิดขึ้นในหมู่บ้านนี้ กล่าวได้ว่า สิ่งที่กลุ่มอาชีพนี้ได้เรียนรู้ คือการตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมอันทรงคุณค่าของไทยไว้ นั่นเอง

Presentation 5: e-based business models and use of ICT and social networks in marketing by Ms. Jayalakshmi Thirugnanam

กล่าวถึงการทำธุรกิจในรูปแบบ E-Commerce ซึ่งเอเชียเป็นตลาดใหญ่ในการทำธุรกิจแบบ E-Commerce เป็นรูปแบบการทำธุรกิจที่น่าสนใจและเหมาะสมกับการเริ่มทำธุรกิจเล็กๆ ของผู้หญิง ซึ่งมีการสร้างช่องทาง 3 ทาง ได้แก่ Pure-click companies คือ บริษัทที่ขายผ่านหน้าเว็บไซต์ออนไลน์ช่องทางเดียว Bricks-and-clicks companies คือ บริษัทที่มีสำนักงานและเพิ่มการค้าขายออนไลน์เข้ามา Click-to-brick คือ บริษัทที่ค้าขายผ่านทางออนไลน์มาก่อนแล้วจึงตั้งสำนักงานมาสนับสนุนการทำธุรกิจออนไลน์ แม้ว่าการทำธุรกิจอิเล็กทรอนิกส์จะยากสำหรับผู้หญิง แต่ก็มีหลายหน่วยงานสนับสนุน

Presentation 6: Government policies and programs supporting women entrepreneurship

ประเทศไทยมีแนวนโยบายสนับสนุนผู้ประกอบการอย่างชัดเจนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (2012-2016) ภายใต้นโยบายของรัฐบาลที่เรียกว่า กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ซึ่งมีเป้าหมายที่ผู้หญิงในชนบทให้สามารถเข้าถึงแหล่งเงินได้

ประเด็นเรื่องความเป็นเพศหญิงเพศชายในประเทศไทยมิได้เป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จหรือล้มเหลว หรือมีอุปสรรคในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน แต่ขึ้นกับความสามารถเฉพาะบุคคล ไม่ได้ขึ้นอยู่กับประเด็นเรื่องเพศสภาพ และผู้หญิงที่ประสบความสำเร็จในธุรกิจก็เป็นที่ยอมรับ และทุกวันนี้ผู้ประกอบการผู้หญิงในไทยก็มีจำนวนมากขึ้น

Presentation 7: The impact of rural micro – credit funds on women entrepreneurship development in rural areas by Dr. (Ms.) Forugh Saadat Bani Hashem

ผู้หญิงมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ โดยเฉพาะผู้หญิงในภาคการเกษตร ที่มีผู้หญิงกว่า 70% ในการเพาะปลูกในช่วงฤดูร้อน 80% ในสัตว์ปีก 70% ในการผลิตข้าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเพาะปลูกข้าว 90% ในการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม แต่สภาพที่เกิดขึ้นคือ การมีข้อจำกัดในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน เนื่องจากขาดหลักประกันและระยะทางที่ไกล ทำให้การติดต่อสื่อสารลำบาก จึงมีการตั้งกองทุนสินเชื่อที่เรียกว่า “*rural women microcredit funds*” in Ministry of Jihad Agriculture ในปี 2001 ซึ่งมีหลักการ 5 ประการ คือ ร่วมรับผลประโยชน์ เน้นการออมเงิน สนับสนุนการผลิตบริหารจัดการตนเอง ยึดความต้องการของสมาชิก

ทั้งนี้ มีการจัดตั้งเป็นเครือข่าย ส่งผลให้มีการเข้าถึงทรัพยากรทางการเงินมากขึ้นและการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน มีการจัดการความรู้ของผู้หญิงในชนบท (แลกเปลี่ยนประสบการณ์ข้อมูล up-to-date และการผสมผสานความรู้ท้องถิ่นกับวิทยาศาสตร์สมัยใหม่) มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้หญิงในชนบทให้มีส่วนบริหารงานในระดับสูง และการตัดสินใจมากขึ้น และมีการพัฒนากองทุน โดยกองทุนในเขตเมืองดูแลกองทุนขนาดเล็ก ครอบคลุมของพนักงาน ควบคุมเกี่ยวกับกิจกรรมกองทุนและเพิ่มการกำกับดูแลของพวกเขาให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกแทน

กรณีศึกษาตัวอย่าง Marvdasht Women Funds Network เป็นการรวมตัวกันของ 18 กองทุน และเมื่อมีการทำงานเป็นเครือข่ายทำให้มี 30 กองทุน มีสมาชิกเพิ่มขึ้นจาก 605 คน เป็น 1,500 คน มีเงินทุนเพิ่มขึ้นจาก 52,000 เหรียญสหรัฐ เป็น 21,5000 เหรียญสหรัฐ อัตราการให้กู้ยืมเพิ่มขยายขึ้น

ต่อประเด็นการรวมกลุ่มของผู้หญิงในประเทศอิหร่าน ทำให้เห็นว่ามีลักษณะคล้ายกับประเทศไทย ที่มีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มและจัดตั้งเป็นกองทุน โดยเฉพาะในชุมชนชนบทจะมีกลุ่มแม่บ้าน ที่แปรรูปผลิตภัณฑ์

ทางการเกษตรเพิ่มมูลค่า เช่น น้ำพริก ก๋วยเตี๋ยวกรอบ ก๋วยเตี๋ยว ทว่าในประเทศไทยยังไม่มีตัวอย่างการรวมกลุ่มแม่บ้านหรือกองทุนเป็นเครือข่าย ซึ่งเป็นรูปแบบที่น่าสนใจและศึกษาในรายละเอียดต่อไป

Presentation 8: Selected models of credit and extension support program for women entrepreneurs Ms. Zahra Arasti

ปัจจัยที่ส่งผลต่อผู้ประกอบการผู้หญิง คือ ปัจจัยภายใน ได้แก่ บุคลิกลักษณะส่วนตัว การศึกษาและประสบการณ์ ปัจจัยภายนอก ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางสังคมและนโยบายต่างๆ ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งการเงิน และทรัพยากรอื่นๆ รวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงทั้งเทคโนโลยี วัฒนธรรม และสภาพเศรษฐกิจ

สิ่งที่จะทำให้ผู้ประกอบการผู้หญิงประสบความสำเร็จ คือ 1) การศึกษาและการฝึกอบรม โดยเฉพาะในการเริ่มต้นทำธุรกิจ เช่น การตลาด การต่อรอง การบริหารเวลา ความเป็นผู้นำ เทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสาร เป็นต้น 2) การสนับสนุนกลไกต่างๆ เช่น การเข้าถึงทางการเงิน มีการตั้งสินเชื่อเฉพาะที่เหมาะสมและจูงใจธุรกิจขนาดเล็ก การตั้งกองทุนประกันการกู้ยืม และสินเชื่อขนาดเล็ก 3) การติดตามสนับสนุน ช่วยเหลือแก้ปัญหา

ผู้ประกอบการผู้หญิงในอิหร่าน 1)มีการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา เริ่มในปี 2006 ใช้ชื่อคณะว่า Faculty of Entrepreneurship ผู้เรียน 60% เป็นผู้หญิง 2) มีการจัดตั้งสมาคม Association of Women Entrepreneurs ในปี 2004 เพื่อขับเคลื่อนบทบาทของผู้หญิงในการเป็นผู้ประกอบการ มีการจัดสัมมนา และจัดประชุมประจำปี และ3) จัดตั้ง Association of Iranian Women Merchant

2.3 เนื้อหา/องค์ความรู้ที่ได้จากกรณีศึกษาของประเทศสมาชิก (Country Paper) (ถ้ามี) พร้อมแสดงความ

คิดเห็นหรือยกตัวอย่างประเด็นเชิงเปรียบเทียบกับบริบทประเทศไทยและ/หรือประเด็นที่สามารถนำมาปรับใช้ในองค์กรหรือประเทศไทย (จำแนกตามรายชื่อประเทศ)

Bangladesh : ในบังคลาเทศ ค่าจ้างต่ำ ความไม่ปลอดภัย สภาพแวดล้อมที่ดีในการทำงาน ไม่มีสิทธิในการตัดสินใจ ปัญหาการเข้าถึงทรัพยากรและบริการ ผู้หญิงบังคลาเทศยังคงเผชิญกับความรุนแรงและความท้าทายในประเด็นสิทธิสตรีที่ยากจน ความเจ็บป่วย และภาวะในการทำงานที่ไม่ได้สร้างรายได้ นอกจากนี้ โครงสร้างพื้นฐานที่ไม่พร้อม อัตราการว่างงานที่สูง อัตราเงินเฟ้อเพิ่มขึ้นผิดปกติ การแต่งงานเร็ว การตระหนักในเรื่องสุขภาพต่ำ การไม่ให้ความสำคัญกับผู้หญิง ความไม่มั่นคงทางการเมือง การทุจริต และการดำเนินการซ้ำของการปฏิรูปเศรษฐกิจ ล้วนเป็นอุปสรรคที่ผู้หญิงบังคลาเทศต้องเผชิญ

Cambodia : ผู้ประกอบการผู้หญิงในกัมพูชา มีปัญหาด้านการศึกษา ทักษะที่จำเป็น การคุ้มครองสิทธิทางกฎหมาย มีความมั่นใจค่อนข้างน้อย มีการนำเสนอตัวอย่างธุรกิจฟริกไทยส่งออกยุโรป ในเขตจังหวัด Kampot :ซึ่งสร้างโรงเรียนปลูกฟริกไทยด้วยเสาไม้ด้านบนมุงด้วยใบจาก เพื่อให้สามารถเก็บฟริกไทยได้ง่าย ซึ่งต่างจากในประเทศไทย ที่มักไม่สร้างหลังคา

Republic of China : ผู้หญิงในไต้หวันมีหน้าที่หลักในการทำงานในฟาร์มและทำงานบ้านมาตั้งแต่โบราณ รัฐบาลได้จัดหลักสูตรการฝึกอบรมพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพเสริมให้แก่ผู้หญิง ซึ่งช่วยสร้างรายได้เพิ่มเติมให้ครอบครัวได้ ปัจจุบันมีการสนับสนุนบทบาททางเพศทั้งเพศชายและหญิงในด้านตลาดแรงงาน เช่น การสร้างโปรแกรมการฝึกอบรมให้ความรู้ สนับสนุนเงินกู้ยืม จัดตั้งทีมผู้ช่วย และสร้างกลไกที่ปรึกษา

ในทัศนะของผู้เข้าร่วม เห็นว่าโปรแกรมของรัฐบาลที่มีการสร้างทีมผู้ช่วยและที่ปรึกษา เป็นตัวอย่างที่ดี หากประเทศไทยนำมาปรับใช้ จะเป็นอีกหนทางในการพัฒนาผู้ประกอบการรายใหม่ให้เติบโตอย่างยั่งยืนได้

India : ในอินเดียมีความแตกต่างกันในบทบาททางเศรษฐกิจในชนบทของเพศชายและหญิง ผู้หญิงเป็นหัวใจของแรงงานการเกษตร อินเดียมีประชากรผู้หญิงคิดเป็น 48.1% และผู้ชาย 51.9% แรงงานเกษตร เป็นผู้หญิงประมาณ 70% ในปี 2011 อัตราการรู้หนังสือโดยรวม 74.04% เพศชาย 82.14% และหญิงคิดเป็น 65.46% ผู้หญิงในวัยแรงงานยังคงเผชิญข้อเสียมาก ในแง่ของการจ่ายเงิน สิทธิในที่ดิน และการเป็นตัวแทนในองค์กรเกษตรกรในท้องถิ่น ผู้หญิงจะได้รับ 70% ของค่าจ้างของผู้ชาย สารกำจัดศัตรูพืชก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อสุขภาพ เช่นการแท้งบุตร การคลอด การตั้งครภ์ล่าช้า สำหรับผู้หญิงและเกิดข้อบกพร่องในทารก ในระหว่างกระบวนการของเมล็ด farmwomen มีการสัมผัสกับฝุ่นและเกลบที่นำไปสู่มิว / ดวงตา / การติดเชื้อระบบทางเดินหายใจและโรคมุมิแพ้

สวัสดิการและโปรแกรมสำหรับผู้หญิงที่ริเริ่มโดยรัฐบาลอินเดียรวมถึงแม่และระบบการติดตามเด็ก (MCTS) Indira Gandhi Matritva Sahyog Yojana, SS เจื่อนใจแผนผลประโยชน์คนท้อง (CMB), Rajiv Gandhi สำหรับโครงการเพิ่มความสามารของวัยรุ่นหญิง - Sabla, Priyadarshini การสนับสนุนการฝึกอบรมและการจ้างงานโครงการสำหรับผู้หญิง (STEP) การส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชาย อินเดียมีจุดมุ่งหมายที่การศึกษาผู้หญิงในกลุ่มอายุ 15 ปีขึ้นไป นโยบายแห่งชาติเกี่ยวกับการพัฒนาฝีมือแรงงานได้มีการกำหนดเป้าหมายในการให้ทักษะถึง 500 ล้านคนภายในปี 2022

Indonesia : ในอินโดนีเซีย ผู้หญิงมีการจ้างงาน 38% และมีอัตราการว่างงาน 41.5% ส่วนใหญ่ผู้หญิงถูกจ้างในส่วนของร้านค้าขาย ได้แก่ ค้าปลีก ร้านอาหาร โรงแรม และการบริการสังคม ความท้าทายของผู้หญิงอินโดนีเซีย คือชนบททางวัฒนธรรมสังคม ซึ่งผู้ชายเป็นใหญ่ ภาระงานที่หนักของผู้หญิงทั้งทำงานนอกบ้านและงานในบ้านเรือน ขาดทักษะ ค่าจ้างต่ำ การตัดสินใจในการกำหนดโปรแกรมสนับสนุนผู้หญิงอยู่ในมือผู้ชาย และการเข้าถึงแหล่งเงินทุน

โปรแกรมและนโยบายการจ้างงาน ห้ามจ้างผู้หญิงอายุตั้งแต่ 18 โดยไม่มีกรรับ-ส่งและสวัสดิการด้านอาหาร ห้ามจ้างผู้หญิงตั้งครภ์โดยไม่มีใบอนุญาตของแพทย์ มีการสร้างโปรแกรม Quick Wins 2015-2019 ซึ่งเป็นการจัดตั้งเป้าพัฒนาผู้ประกอบการให้ได้ 100 ผู้ประกอบการ นอกจากนั้น หลายธนาคารมีเงินกู้พิเศษสำหรับผู้ประกอบการผู้หญิง

Mongolia : มองโกเลียเป็นพื้นที่ปิดไม่มีเขตติดทะเล อยู่ในเอเชียตะวันออกเฉียง มีเมืองหลวงชื่อ Ulaanbaatar มีประชากรหญิง 51 % ประมาณ 60% ของธุรกิจมีผู้หญิงเป็นเจ้าของ มีอุปสรรคในการเข้าถึงเงินกู้ ภาษีสูง ขาดการสนับสนุน ธุรกิจที่อยู่ในชนบท มีปัญหาด้านการเดินทาง ขาดการฝึกอบรม ผู้หญิงมีการเรียกร้องให้เกษียณอายุงานในวัย 45-55 ปี ขึ้นกับจำนวนบุตรที่มี ซึ่งภาครัฐจำเป็นต้องสนับสนุนและแก้ไขอุปสรรคของผู้ประกอบการผู้หญิงต่อไป

Nepal : ผู้หญิงในประเทศเนปาลส่วนใหญ่ทำงานในชุมชน เช่น การดูแลเด็กและผู้สูงอายุ การเตรียมอาหารสำหรับครอบครัว การปกป้องสิ่งแวดล้อม และอาสาสมัครทำงานกับผู้ด้อยโอกาส ซึ่งงานเหล่านี้ไม่ได้วัดในแง่ปริมาณและไม่ได้มีมูลค่าในบัญชีแห่งชาติ ในด้านภาคธุรกิจ ผู้หญิงมีส่วนร่วมส่วนใหญ่อยู่ในภาคการเกษตรและการทำฟาร์ม ปัญหาหลักสำหรับผู้หญิงในการดำเนินธุรกิจคือ ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุน การขาดทักษะ และประสบการณ์อื่น ๆ

อย่างไรก็ตาม มีการปฏิรูปกฎหมาย พร้อมกับการคิดริเริ่มนโยบายเสริมสร้างศักยภาพและการบูรณาการตัวอย่างเช่นการศึกษาที่เฉพาะเจาะจงและการพัฒนาทักษะ มีความจำเป็นต้องขยายขอบเขตและความลึกของการบูรณาการประเด็นโดยการให้ผู้หญิงมีโอกาสการทำงานในภาคที่ไม่ใช่แบบดั้งเดิมเช่นการผลิตกระดาษ การพัฒนาซอฟต์แวร์ที่ซื้อขาย ฯลฯ

Pakistan : ผู้หญิงในสังคมปากีสถานมีแรงกดดันจากหลายทาง ทั้งชนชั้น ภูมิภาค การจัดแบ่งพื้นที่เป็นเขตเมืองกับชนบทซึ่งมีความแตกต่างในการพัฒนา นอกจากนั้น ยังมีประเด็นเรื่องชนเผ่า ศักดินา และการเปลี่ยนผ่านสังคมไปสู่ทุนนิยม อย่างไรก็ตาม มีผู้หญิงปากีสถานหลายคนประสบความสำเร็จ เช่น Fatima Jinnah Benazir Bhutto Nuarat Bhutto Malala และ Nazia Hassan

Philippines : สถานการณ์ด้านผู้หญิงในฟิลิปปินส์ค่อนข้างดี ประเทศมีนโยบายกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว ธุรกิจขนาดเล็กและขนาดกลาง (SMEs) การกำหนดนโยบายสภาพแวดล้อม รวมถึงการพัฒนาความเสมอภาคทางเพศที่ก้าวหน้าเมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียน โครงการ GREAT Women (2007-2013) ดำเนินการโดยคณะกรรมการของฟิลิปปินส์กับกลุ่มผู้หญิงที่มีความพยายามที่จะลดช่องว่าง ช่วยเหลือจับคู่ให้ภาคเอกชนได้พบกับกลุ่มของผู้หญิง micro entrepreneurs ในหลายชุมชน โครงการสร้างบทเรียนเกี่ยวกับการบรรจบกันของนักธุรกิจและผู้ผลิต ผู้หญิงจะเกิดโดยตรงต่อผู้หญิง ไฮไลต์ของงานวิจัยนี้เป็นรูปแบบธุรกิจขององค์กร ภาคสังคม ภาคเอกชนและความร่วมมือของรัฐบาลในการพัฒนาและทดสอบตลาดผลิตภัณฑ์ของผู้หญิง

Thailand : รายละเอียดตามเอกสารแนบ

2.4 เนื้อหา/องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาดูงานแต่ละแห่ง (ถ้ามี) พร้อมแนบภาพประกอบ

มีการศึกษาดูงาน 3 แห่ง ได้แก่ สหกรณ์การเกษตรที่มีการรวมตัวกันของเกษตรกรจำนวนมาก มีธุรกิจร้านค้าเป็นของกลุ่ม มีการใช้บัตรในการเก็บข้อมูลสมาชิก มีการสร้างสวัสดิการที่ดีขึ้นทำให้สมาชิก เช่น สระว่ายนํ้า แห่งที่ 2 เป็นการทำฟาร์มเห็ดกระดุม ซึ่งช่วงเวลาที่ไปดูงานนั้นมีการปรับปรุงฟาร์มโรงเรือน จึงทำให้ได้รับข้อมูลไม่มากนัก อย่างไรก็ตาม การเพาะเห็ดต้องควบคุมอุณหภูมิให้ได้ แห่งที่ 3 เป็นการดูงานในธุรกิจไม้ดอกไม้ประดับของผู้หญิงท่านหนึ่ง มีโรงเรือนหลายโรง พืชที่เพาะส่วนใหญ่เป็นพืชเมืองร้อน ที่พบเห็นได้ในประเทศไทย ซึ่งจำเป็นต้องควบคุมอุณหภูมิให้อบอุ่นกว่าภายนอก

2.5 เนื้อหา/องค์ความรู้ที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม (Group Discussion)

ได้มีส่วนร่วมในการออกความคิดเห็นในการคิดออกแบบธุรกิจเพิ่มมูลค่าแอปเปิล :ซึ่งประเทศอิหร่านมีแหล่งปลูกแอปเปิลที่ได้ผลผลิตดี ในเมือง Damavand และ Shemiran โดยในกลุ่มเห็นพ้องกันว่าจะแปรรูปเป็น Apple Roleup Apple popsicle และ Apple Chips และมีกลุ่มเป้าหมายที่เด็ก ทั้งนี้ ผลิตภัณฑ์จะไม่ทำลายสุขภาพ

ส่วนที่ 3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ

3.1 ประโยชน์ต่อตนเอง

การเข้าร่วมโครงการครั้งนี้ เป็นโอกาสที่ได้เรียนรู้สถานการณ์ของผู้ประกอบการผู้หญิงในหลายประเทศจากผู้เข้าร่วม ส่วนใหญ่ยังมีปัญหาคล้ายๆ กัน เช่น การเข้าถึงแหล่งเงินทุน การขาดทักษะความชำนาญ ภาระงานที่หนักของผู้หญิง และได้เรียนรู้ตัวอย่างแนวคิดที่น่าสนใจในการสนับสนุนบทบาทผู้หญิงเช่นกัน เช่น การตั้งทีมหรือกลไกสนับสนุน ให้คำปรึกษา

3.2 ประโยชน์ต่อหน่วยงานต้นสังกัด ผู้เข้าร่วมสามารถนำแนวคิด ความรู้ที่ได้มาปรับพัฒนางานในการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาเกษตรกร นอกจากนี้ การถอดบทเรียนในการทำงานพัฒนาเกษตรเป็นสิ่งสำคัญ ที่สามารถช่วยให้การขยายผลการพัฒนามีประสิทธิภาพขึ้น

ส่วนที่ 4 เอกสารแนบ

- 4.1 กำหนดการฉบับล่าสุด (Program)
- 4.2 เอกสารประกอบการประชุม/สัมมนา (Training Materials)
- 4.3 ประวัติโดยสังเขปของวิทยากรบรรยาย (CV)
- 4.4 รายงานก่อนการเดินทาง (Country Paper-Thailand)
- 4.5 เอกสารนำเสนอผลงานหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม (Group Presentation)

หมายเหตุ

1. ตัวอักษรและขนาดของตัวอักษรที่ใช้ คือ Cordia New 14 pt.
2. รายงานการเข้าร่วมโครงการเอพีโอ ต้องจัดทำเป็นรายบุคคล และมีกำหนดจัดส่งภายในระยะเวลา 60 วันนับจากวันสุดท้ายของโครงการ
3. การจัดส่งรายงาน สามารถดำเนินการด้วยวิธีต่อไปนี้
  - ก. ในกรณีเอกสารแนบเป็นซอฟต์แวร์ ให้บันทึกไฟล์รายงานและเอกสารแนบทั้งหมดลงแผ่นซีดีและจัดส่งมาทางไปรษณีย์ หรือ
  - ข. ในกรณีเอกสารแนบเป็นกระดาษ ให้ส่งไฟล์รายงานทางอีเมล (liaison@ftpi.or.th) และส่งสำเนาเอกสารแนบทั้งหมดมาทางไปรษณีย์
ที่อยู่ ... ส่วนวิเทศสัมพันธ์ สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ
อาคารयाคูลท์ ชั้น 12 เลขที่ 1025 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400
4. การเผยแพร่ สามารถติดตามการเผยแพร่รายงานการเข้าร่วมโครงการเอพีโอหรือรายงานที่จัดทำโดยผู้เข้าร่วมโครงการเอพีโอในโครงการอื่นๆ ได้ที่ <http://www.ftpi.or.th/โครงการระหว่างประเทศ/บทความจากผู้เข้าร่วมโครงการ/tabid/106/language/th-TH/Default.aspx>
5. หากท่านไม่ดำเนินการจัดทำเอกสารหลังการสัมมนาตามเงื่อนไขข้างต้น ส่วนวิเทศสัมพันธ์จะจัดส่งหนังสือแจ้งการขึ้นทะเบียน Black list ไปยังหน่วยงานต้นสังกัด โดย (1) ในกรณีที่มิได้จัดส่งรายงาน จะขึ้นทะเบียนรายชื่อของท่านเป็นการถาวรและหน่วยงานต้นสังกัดเป็นระยะเวลา 2 ปี หรือ (2) ในกรณีที่จัดส่งเกินกำหนดระยะเวลา 60 วัน จะขึ้นทะเบียนรายชื่อของท่านเป็นระยะเวลา 2 ปี นับจากวันที่ส่งรายงาน ทั้งนี้ เพื่อใช้ประกอบในการพิจารณาเสนอชื่อเป็นผู้สมัครเข้าร่วมโครงการเอพีโอในครั้งต่อไป